

Uprawa prosa - Jagna i Gierczyckie

Na Dolnym Śląsku rośnie zainteresowanie uprawą prosa z przeznaczeniem na cele żywieniowe. Uprawa tej rośliny zwiększa się szczególnie w gospodarstwach ekologicznych. Pod względem wartości odżywczej, ziarno prosa wprawdzie nie dorównuje ziarnu innych zbóż, ale po oddzieleniu łuski i po przerobieniu na kaszę, zyskuje na wartości odżywczej. Uprawa roli pod prosa rozpoczyna się tak, jak pod inne zboża jare, orką zimową na jesieni. Wiosenne zabiegi polegają na włókowaniu i kolejnych bronowaniach. Liczba tych zabiegów zależy od stanu zachwaszczenia pola.

Pod względem zawartości białka kasza jaglana przewyższa ryż, kaszę gryczaną, a pod względem zawartości tłuszczu ustępuje tylko płatkom owsianym, dlatego jest uważana za pełnowartościowy pokarm dietetyczny. Odznacza się dobrą przyswajalnością białka – 85%, tłuszczów – 90% i węglowodanów – 98%. Zawiera witaminy A w formie karotenów, B1, B2, B6, PP i inne. Ziarno, w żywieniu drobiu, dorównuje wartością paszową ziarnu pszenicy, a kasza jaglana ma zastosowanie w żywieniu młodych kurcząt i stanowi podstawową paszę dla papug, kanarków i gołębi.

Możliwości produkcyjne prosa są duże. Możliwe jest uzyskanie plonów na poziomie 3-4 ton z hektara, a na urodzajnych glebach, przy korzystnym układzie warunków pogodowych w okresie wegetacji, nawet wyższych.

Dobór odmian

W wielu gospodarstwach rolnych sieje się tzw. odmiany miejscowe, bardzo prymitywne, które mimo przystosowania do określonych warunków siedliskowych są mało plenne. Dla uzyskania wysokich i wiernych plonów należy uprawiać odmianę Gierczyckie o wieszce rozpięrzchłej lub bardzo plenną odmianę Jagna, mającą zwartą wiechę.

Odmiana Jagna w zestawieniu z odmianą Gierczyckie, odznacza się wyższą masą ziarna z wiechy i masą 1000 ziaren, które decydują o jej wyższym plonowaniu. Szczegółowa charakterystyka w tabeli.

Jak najmniejsze zachwaszczenie

Podobnie jak inne zboża, proso plonuje najlepiej na glebach najlepszych (kompleksy pszenne), ale dość dobre efekty produkcyjne można uzyskać także na będących w dobrej kulturze glebach kompleksu żytniego.

Proso nie jest rośliną wymagającą względem przedplonu, ale stanowisko przeznaczone pod jego uprawę powinno się odznaczać dużą ilością łatwo dostępnych składników pokarmowych i jak najmniejszym zachwaszczeniem.

Drobne nasiona

Uprawa roli pod proso rozpoczyna się, tak jak pod inne zboża jare orką zimową na jesieni. Wiosenne zabiegi polegają na włókowaniu i kolejnych bronowaniach. Liczba tych zabiegów zależy od stanu zachwaszczenia pola. Na glebach zlewnych lub bardzo silnie zachwaszczonych niezbędne jest wykonanie orki, ale zwykle wystarcza kultywator. Ponieważ nasiona prosa są bardzo drobne i nie mogą być przykryte zbyt dużą warstwą gleby, pole przed siewem musi być dobrze wyrównane, bez brył, a wierzchnia warstwa nie może być zbyt pulchna. Dobrze jest zatem pole przedsięwzięcie zwałować lub zastosować agregat uprawowy, który zagęści glebę na odpowiedniej głębokości i umożliwi prawidłowe wykonanie siewu.

Nawożenie mineralne i siew

Nawożenie fosforowo-potasowe należy zastosować w całości przedsięwzięcie, natomiast azot wysiać w dwóch dawkach – 50-60% przed siewem i 40-50% w fazie krzewienia.

Ziarno siewne powinno się charakteryzować dobrą zdolnością kiełkowania (90-95%). Choć optymalny termin siewu prosa przypada między 20-25 maja, to w naszym regionie możemy przystąpić do siewu o 5 dni wcześniej. Termin siewu prosa jest czynnikiem decydującym o jego plonowaniu. Jednocześnie pamiętajmy, że proso jest rośliną światło- i ciepłolubną, krótkiego dnia, wytrzymałą na suszę.

Ilość wysiewu waha się, w zależności od terminu siewu, gleby i poziomu nawożenia, w granicach od 15 do 20 kg/ha. Zbyt rzadkie siewy sprzyjają zachwaszczeniu i dają niższe plony, a zbyt gęste zwiększają wyleganie.

Rozstawa rzędów przy intensywnej uprawie i wykonywaniu mechanicznych uprawek pielęgnacyjnych powinna wynosić 25-30 cm, a bez pielęgnacji międzyrzędzi około 12 cm. Głębokość siewu na glebach cięższych to 1-2 cm, na lżejszych 3-4 cm.

Niewielkie zagrożenie chorobami

Dużym zagrożeniem dla roślin prosa są chwasty, odbierające im wodę, składniki pokarmowe i światło. Chwasty najlepiej niszczyć herbicydami lub mechanicznie, za pomocą bron i pielników wielorzędowych. Uprawki mają na celu niszczenie chwastów i skorupy glebowej. Wykonujemy je aż do zwarcia międzyrzędzi, a liczba zabiegów zależy od stopnia zachwaszczenia. Pierwszą uprawkę międzyrzędzi wykonuje się w fazie 2-3 liści roślin prosa, na głębokość 4-5 cm, następny zabieg powtarzamy po około 12-15 dniach od pierwszego a trzeci, jeśli potrzeba, w fazie wykształcania źdźbeł, przed pojawieniem się wiech. Do chemicznego zwalczania chwastów dwuliściennych możemy zastosować herbicydy z grupy MCPA, np. Chwastox Extra 300 SL w dawce 1,2-1,8 l/ha, stosowany w fazie, gdy proso osiągnie 10-15 cm.

Zagrożenie chorobami i szkodnikami jest stosunkowo niewielkie. Zboże porażone jest przeważnie przez głownię prosa. Można temu przeciwdziałać, stosując zaprawianie ziarna, Zaprawą Nasienną T 75. Ze szkodników najgroźniejsza jest omacnica prosowianka.

Słoma jeszcze zielona

Dojrzewanie prosa rozpoczyna się w drugiej połowie sierpnia, ale może się przeciągnąć nawet do drugiej połowy września. Zarówno w źdźbłach, jak i w obrębie pojedynczej wiechy, dojrzewanie przebiega nierównomiernie, powodując straty z powodu osypywania się ziaren. Jednoetapowy zbiór przeprowadza się, gdy ziarna górnej części większości wiech są już w pełni dojrzałe, a w środkowej części osiągną dojrzałość woskową. Słoma jest wtedy jeszcze zielona. Zbioru dokonuje się w fazie pełnej dojrzałości ziarniaków, co przy sprzyjającej pogodzie,

pozwała na zminimalizowanie strat plonu. Ziarno zwykle wymaga wtedy dosuszania, aby wilgotność nie przekraczała 15 procent.

Michał Senyk
DODR we Wrocławiu

- Plik do pobrania: [Tabela. Charakterystyka odmian prosa](#) | pdf, 49.88 Kb |
Pobierz

- [Udostępnij](#)
- [Drukuj](#)
- [PDF](#)

Data publikacji
26.08.2022